

ARNAU DE VILANOVA, *Über den Antichrist und die Reform der Christenheit*. Aus dem Katalanischen übersetzt und eingeleitet von Alexander FIDORA (Katalanische Literatur des Mittelalters, 8), Berlín, LIT i Editorial Barcino, 2015, VIII + 104 + VIII p.

El llibre que presentem és el vuitè de la col·lecció *Katalanische Literatur des Mittelalters*, dedicada a donar a conèixer en traducció alemanya obres destacades de la nostra literatura medieval. Els volums anteriors han publicat el *Curial e Güelfa*, poesia d'Ausiàs March, la *Disputa de l'ase* de Turmeda, la *Doctrina pueril* de Llull, poesia de Jordi de Sant Jordi, *Lo somni* de Metge i sermons de Vicent Ferrer; i el novè, coincidint amb l'Any Llull torna a ésser un volum lul·lià, l'*Arbre de filosofia d'amor*.

El professor Alexander Fidora (ICREA), format acadèmicament a Alemanya, de pare alemany i mare catalana, i des de fa una bona colla d'anys professor a la UAB, és l'autor de la Introducció, el traductor dels textos catalans a l'alemany i l'editor d'aquest volum. També dirigeix la col·lecció. En la Introducció (*Einführung*, 1-18), després d'un breu resum de la vida d'Arnau de Vilanova (*Biographischer Abriss*, 1-5), A. Fidora presenta cadascuna de les obres catalanes editades (*Das katalanische Œuvre*, 6-15), fa algunes remarques sobre el text i la traducció (*Zu Text und Übersetzungen*, 16-17) i ofereix una selecció de bibliografia (*Auswahlbibliographie*, 17-18). Destaquen en aquesta selecció les publicacions dels estudiosos alemanys que dedicaren llibres o articles a Arnau de Vilanova: Heinrich Finke, Paul Diepgen, Anneliese Maier o Manfred Gerwing, per exemple.

Les obres traduïdes són la *Confessió de Barcelona* (*Bekennnis von Barcelona*, 19-36), la *Lliçó de Narbona* (*Vortrag zu Narbonne*, 37-51), el *Raonament d'Avinyó* (*Rede von Avignon*, 53-80), la *Informació espiritual* (*Geistliche Unterweisung für König Friedrich von Sizilien*, 81-93), i l'*Alia informatio beguinorum* (*An die Verehrer der evangelischen Armut*, 97-104), és a dir, tots els escrits catalans coneguts d'Arnau de Vilanova (excepció feta, és clar, d'alguna lletra i d'un breu escrit de caràcter jurídic: *Protesta al Justícia de València*). Com no podia ésser d'altra manera, les edicions utilitzades són, per a les quatre primeres, les *Obres catalanes*, I: *Escrips religiosos*, de Miquel Batllori (Barcelona, Editorial Barcino, 1947) i per a la darrera, l'edició de Josep Perarnau, *L'«Alia informatio beguinorum» d'Arnau de Vilanova*, Barcelona, Facultat de Teologia de Barcelona, 1978.

Amb aquest llibre, el lector alemany, doncs, pot conèixer de primera mà, en primer lloc, les tesis apocalíptiques arnaldianes i de denúncia contra els falsos predicadors, perquè la *Confessió de Barcelona*, llegida l'any 1305 davant el rei Jaume II i una assemblea distingida, és una mena de síntesi o resum del seu pensament sobre aquesta qüestió. En segon lloc, els plans reformistes que Arnau de Vilanova va concebre per tal que els reis Jaume II i Frederic de Sicília, juntament amb la Santa Seu, els portessin a terme: la *Informació espiritual* (1310), adreçada al rei Frederic, exposa les mesures concretes que cal prendre; i el *Raonament d'Avinyó*, que en realitat fou llegit davant Jaume II durant el setge d'Almeria, a començaments de 1310, per tal de donar raó al rei dels plans de reforma que uns mesos abans havia explicat a la Cort pontifícia d'Avinyó. I finalment, en tercer lloc, la proposta d'un cristianisme més genuí i autèntic, més fidel a l'Evangeli, el «ver cristianisme»: efectivament, la *Lliçó de Narbona* (1305-1308) i l'*Alia informatio beguinorum* són escrits pastorals relacionats amb els beguins. En la presentació, aquestes obres són convenientment contextualitzades en la biografia d'Arnau de Vilanova. El títol del volum és escaient, perquè subratlla aquests aspectes.

Per tal de solucionar alguns problemes d'interpretació dels textos catalans, Alexander Fidora ha tingut en compte les traduccions medievals d'algunes d'aquestes obres (Miquel Batllori, *Les versions italianes medievals d'obres religioses de mestre Arnau de Vilanova*, dins «Archivio Italiano per la Storia de la Pietà», 1 (1951), 395-462; *Arnaldi de Villanova tractatus octo in graecum sermonem versi (Petropolitanus graecus, 113)*, ed. de Joan Nadal, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2002; i la mateixa edició esmentada de l'*Alia informatio beguinorum* de Josep Perarnau). En el cas de la *Confessió de Barcelona*, proposa diverses esmenes al text editat per Batllori. Vegeu, en aquest sentit, la seva nota publicada en aquest mateix volum: *Els àngels tenen corns? Notes filològiques sobre l'edició de la «Confessió de Barcelona»*, supra, p. 795-800.

Les vuit darreres pàgines no numerades ofereixen informació comercial i bibliogràfica sobre els set volums precedents de la col·lecció.

Creiem que ha estat un encert dedicar un volum d'aquesta col·lecció a les obres espirituals catalanes d'Arnau de Vilanova. Enhorabona!: sobretot a l'autor, però també a aquelles persones que hi tenen alguna responsabilitat. Iniciatives com aquesta són molt necessàries.

Jaume Mensa i Valls

Rosario Andrea LO BELLO, *Resistenza profetica. Arnaldo di Villanova e i frati minori* (Ricerche. Storia), Milà, Vita e Pensiero, 2014, 121 p.

La publicació d'un llibre a Itàlia sobre el nostre Arnau de Vilanova és sempre una bona notícia. I més, si és un llibre força ben informat, en general, dels estudis sobre aquest autor i, en particular, dels de casa nostra. Felicitem, doncs, el professor Rosario Andrea Lo Bello, de la Facoltà Teologica di Palermo, per aquest seu llibre publicat a la prestigiosa editorial Vita e Pensiero, de la Università Cattolica de Milà.

A més de l'*Indice* (v-vi), d'una *Introduzione* (vii-ix), la *Bibliografia* (107-118) i l'*Indice dei nomi* (119-121), el llibre que ara recensionem és format per dues parts. La primera, *Arnaldo di Villanova dall'esegesi alla profezia* (3-6), és, en paraules del mateix autor (vii), la «ripresa, in forma aggiornata e rivista» de l'article *Arnaldo di Villanova dall'esegesi alla profezia*, publicat dins la revista «Florensia. Bollettino del Centro Internazionale di Studi Gioachimiti», 16/17 (2002-2003), 169-214. Aquest article, escrit després de l'edició del *Tractatus quidam in quo respondetur obiectionibus que fiebant contra tractatum Arnaldi De adventu Anticristi* (Perarnau, «Arxiu de Textos Catalans Antics», 20 (2001), 201-348), atribuït durant un temps a Arnau de Vilanova, i dels estudis que mostraven el seu caràcter espuri, del mateix Perarnau («Arxiu de Textos Catalans Antics», 20 [2001], 7-56) i de qui signa aquestes ratlles (*Observacions sobre l'autoria i la finalitat del «Tractatus quidam in quo respondetur obiectionibus que fiebant contra tractatum Arnaldi De adventu Anticristi»*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», 20 [2001], 403-451), argumentava a favor de la paternitat arnaldiana del *Tractatus quidam* i fou replicat per J. Perarnau, «*Habent sua fata libelli*». *Sull'attribuzione ad Arnaldo da Villanova del Tractatus quidam in quo respondetur obiectionibus quae fiebant contra tractatum Arnaldi «De adventu Anticristi»*, dins «Archivum Franciscanum Historicum», 98 (2005), 815-820. Lo Bello, en aquesta primera part del llibre —i en l'article publicat dins «Florensia»—, arriba a la conclusió que el *Tractatus quidam* fou escrit per Arnau de Vilanova l'any 1305 i és testimoni d'un «consapevole mutamento di prospettiva» (viii).